

Landbrug & Fødevarer
Axelborg
Axeltorv 3
1609 København V

LandboUngdom
Agro Food Park 15
Skejby
8200 Århus N

Dansk Gartneri
Axelborg
Axeltorv 3
1609 København V

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K

10. januar 2011.

Vedr.: Høringssvar vedr. forslag til lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v.

Landbrug & Fødevarer, Dansk Gartneri og LandboUngdom har modtaget lovforslaget om "Nedlæggelse af yngre jordbrugere - ordningen" i høring. Organisationerne skal indtrængende anmode ministeriet om at revurdere beslutningen og stille sagen i bero. Et udvalgsarbejde bør snarest igangsættes, der kan analysere etableringsvilkårene for de unge i erhvervet, og tiltag bør afvente resultaterne af dette arbejde. Der er også behov for at revurdere principperne for fastsættelse af garantipræmien. Nedenfor begrundes disse forslag nærmere.

I. Tilgangen af unge til erhvervet af afgørende betydning

En stor og fortsat tilgang af unge har afgørende betydning for erhvervets langsigtede konkurrenceevne. Det giver dynamik og udvikling indenfor bestående produktionsgrene samt stimulerer udviklingen af nye produktioner til gavn for produktion og beskæftigelse.

Der er behov for generelt at styrke etableringsmulighederne i erhvervet. I den sammenhæng er det naturligt at se på mulighederne for at tilpasse ordningerne, så de hele tiden bedst muligt støtter de unges tilgang til erhvervet. Her tænkes især på delerhvervser i personlig eje og erhvervelse i selskabsform, som den ændrede landbrugslov giver mulighed for. Organisationerne skal anbefale, at der gennemføres et hurtigt udvalgsarbejde, der kan afdække udfordringer og muligheder.

Kapitalbehovet ved etablering inden for jordbrugserhvervet er meget stort og er ikke mindst i den nuværende situation en næsten uoverstigelig hindring for den unges etablering. I dag er det hovedreglen, at banken kræver en YJ-garanti for at finansiere handlen. Derfor vil en nedlæggelse af ordningen bremse generationsskiftet, der ellers så småt var ved at komme i gang i takt med bankernes større tillid til erhvervet. Det er det værste mulige tidspunkt at lukke ordningen på, netop hvor en række bedrifter står overfor at skulle afvikles og handles.

Det fremlagte lovforslag bør derfor stilles i bero og afvente udfaldet af et udvalgsarbejde.

II. Forhøjelsen af garantipræmien

Forhøjelsen af garantipræmien fra 0,7 til 3,55 pct. for ansøgninger modtaget i Økonomistyrelsen den 18. december 2010 eller senere stiller en række landmænd, der har gennemført handlen inden denne dato, men ikke ansøgt om YJ-garanti, i en meget vanskelig situation. Budgetterne er opstillet i forventning om en garantipræmie på 0,7 pct. Forhøjelsen til 3,55 pct. øger de årlige udgifter på en gennemsnitsgaranti på ca. 3 mio. kr. med 86.000 kr. Forhøjelsen for en maks. garanti på 4,9 mio. kr. bliver 140.000 kr. Det er en alvorlig forskydning af forudsætningerne for de gennemførte handler.

Vi ser nu eksempler på sager, hvor handlen er gennemført og overtagelsen af ejendommen gennemført, men hvor banken nu trækker finansieringstilsagn tilbage på grund af de ændrede budgetforudsætninger. Det er en helt umulig situation og har samme effekt som gennemførelse af lovgivning med tilbagevirkende kraft. Som minimum bør alle handler gennemført før 18. december 2010 kunne bevare garantipræmien på 0,7 pct. forudsat rettidig indsendt ansøgning.

En sådan beslutning bør snarest meldes ud for at fjerne den opståede usikkerhed.

III. Model for fastlæggelse af garantipræmien

Som anført i lovforslaget er den nuværende model for fastlæggelse af garantipræmien uhensigtsmæssig. I en situation med store tab på ordningen øges garantipræmien til et niveau, hvor den bliver for dyr for nye ansøgere, og ordningen ophæver sig selv. Og det vil som oftest være på et tidspunkt, hvor der netop er mest brug for den - som det er tilfældet nu - for at få gang i ejendomsomsætningen.

Garantipræmien bør fastlægges på et niveau, så den tilgodeser målet om at fremme unges etablering i erhvervet. Derfor bør princippet om selvfinansiering frafaldes, og ordningen statsstøttegodkendes i EU. Unge Landmænd i Europa arbejder ligeledes på et krav til den kommende fælles landbrugspolitik om, at medlemslandene er forpligtet til at tilbyde statsgaranterede lån til yngre jordbrugere i alle medlemslande, og Danmark kunne ved gennemførelsen af dette være på forkant med den nye CAP.

I lovforslaget er anført skøn for indfrielse under ordningen frem til 2014. Det er svært at gennemskue grundlaget for disse skøn, men de må antages at være behæftet med stor usikkerhed. På dette grundlag forekommer forhøjelsen af garantipræmien meget dramatisk, og i lyset af finanskrisen bør kunne argumenteres for at se tiden an.

Tabene er en direkte følge af finanskrisen. Det er ikke rimeligt, at fremtidige etableringer skal belastes af fortidens fejltagelser.

Med venlig hilsen

Ole Henrik Larsen
Landbrug & Fødevarer

Jeppe Boman
LandboUngdom

Bjarne P. Johansen
Dansk Gartneri

Til Fødevarerminister Henrik Høegh.

Vedr. Ændringer/ophør YJ- låneordningen.

I henhold til aftale med formand for Danmarks Landboungdom Jeppe Bomann og formand for Sønderjysk Landboforening Henrik Frandsen fremsendes her kort redegørelse omkring 4 konkrete YJ- lånesager som er gennemført i 2010 samt mine betragtninger/ bidrag som chefkonsulent indenfor økonomi i Sønderjysk landboforening i debatten omkring de uheldige konsekvenser i en afskaffelse af YJ – låneordningen. Vi arbejder med mange nyetableringer i landbruget i Sønderjysk Landboforening idet vi har et stort antal medlemmer/ ejendomme i vort område med husdyrproduktioner hvilket ofte er de ejendomme som unge ønsker at etablere sig på. Vi har derfor stor erfaring og indsigt i de aktuelle forhold vedr. etablering i landbruget.

Generelle betragtninger:

Nedgang i antal YJ- låneansøgninger indenfor de sidste 5 år er en naturlig konsekvens af dels den højkonjunktur med efterfølgende lavkonjunktur som landbruget har været/befinder sig i. De 2 konjunkturperioder har derfor bevirket et naturligt fald i ansøgninger om YJ- lån.

Fra 2005 og frem til 2008 var erhvervet underlagt stærkt stigende ejendomspriser hvilket stort set umuliggjorde etablering i landbrug for unge. Sammenlægninger af ejendomme og derved en stærkere strukturudvikling var fremherskende for ejerskifte i landbruget i denne periode. De unge havde stort set ingen muligheder for etableringer grundet højt prisniveau.

Efterfølgende en finanskrise /økonomisk krise fra 2008 som har medført store vanskeligheder for finansiering af ejendomskøb for de unge og generelt. Årsagen er landbrugserhvervet generelle dårlige kreditværdighed (lav indtjening/høj gæld) hvilket betyder at den finansielle sektor ønsker mindre eksponering i landbrugserhvervet. Derfor naturligt et lavt antal ansøgninger til YJ- lån.

Ovennævnte 2 forhold er naturlige konsekvenser af 2 uheldige konjunkturforhold i landbruget / samfundet som helhed og som både hidtil og nu har store negative konsekvenser for generationsskifte i landbruget og rekruttering af nye ejere til landbrugserhvervet.

Vi står nu i en situation med et "efterslæb" i generationsskifter / konsolidering i landbruget i forlængelse af de 2 konjunkturperioder. Så frem landbrugserhvervet fortsat skal være et vigtig eksport/væksterhverv i Danmark er det derfor vigtigt at generationsskifte og konsolidering sikres finansieringsvilkår som muliggør unge landmænds etablering i landbruget.

Det faldende antal ansøgninger i perioden 2005-2009 må ikke være et udtryk for det fremadrettede behov for YJ- lånebevillinger – snare tværtimod vil der være et øget behov fremover grundet "efterslæbet". Nu er situationen at prisfald på landbrugsejendomme muliggør at unge kan etablere sig under vilkår som kan give fornuftige og sunde driftsresultater. Samtidig oplever vi en stigende interesse for etablering i landbruget – de unge

har lyst og kan se mulighederne for et liv som selvstændige i landbruget. Finansieringen vanskeliggøres for de unge grundet generelt lav kreditværdighed som landbrugserhvervet befinder sig i. Derfor er den altafgørende udfordring fremskaffelse af kapital til køb af ejendomme. Derfor er det meget vigtigt for de unges etableringsmuligheder at YJ- lån opretholdes.

Derfor er den aktuelle situation i landbruget i dag er at generationsskifter / ejerskifter stort set er gået i stå. Pengeinstitutterne er meget tilbageholdne med nyudlån til unge og en etablering i landbruget kan ikke finde sted uden YJ- lån. Mange i landbruget står overfor en "overlevelseskamp" i de kommende år med en situation med lav indtjening og høj gæld på bedrifterne. En del af løsningen er at en nødvendig strukturudvikling/konsolidering i erhvervet kan finde sted gennem generationsskifter med nyetablering for unge til landbrugserhvervet under fornuftige vilkår. Et ophør af YJ - låneordningen vil vanskeliggøre erhvervet muligheder for løsningen af den aktuelle krise. Vi risikerer at miste en gruppe unges til landbruget som har uddannelse og lyst til at bringe landbruget videre og ud af den aktuelle krisesituation.

Vi ser ganske få etableringer i landbruget p.t. og i de få handler der lykkes indgår YJ- lån som en nødvendig del af finansieringen. Uden YJ- lån får de unge ikke en chance for at komme i gang og komme ind i erhvervet.

Det vigtigste ved YJ- låneordningen er statsgarantien for lånet. Uden denne skal der låne mere i pengeinstituttet hvilket er umuligt. Samtidig kan vi medregne statsgarantien som en del af den unge landmands egenkapital overfor pengeinstituttet hvilket giver en bedre rating og derved lavere renter på kreditterne. Så helt afgørende er statsgarantien det vigtigste og ikke så meget størrelse af administrationsbidraget til staten. Derfor må en stigning i bidraget fra de 0,7 % til 3,55 % ikke medføre at ordningen ophører- der vil stadig være behov for ordningen. Stigningen i bidraget er meget uheldig men et YJ- lån – trods stigningen på 140.000 kr. årligt ved max YJ- lån – vil det fortsat være billigere end et alternativt banklån – hvis det kan opnås!

I det følgende vil jeg beskrive 4 nyetableringer som vi har gennemført i 2010 i Sønderjysk Landboforening.

1. Svineproduktion

Overtager ejendommen i fri handel 1.april 2010 med 600 søer på friland og med 75 ha jord – en ejendom som skulle sælges da hidtidig ejer var kørt fast. Ejendommen blev handlet til en meget fornuftig pris hvilket bevirkede at afkastningsgrad / forrentningsevne i budgetterne kan beregnes til 9,5 %. Ejendommen er i forlængelse af købet blevet moderniseret og fremstår i dag som en yderst konkurrencedygtig bedrift med fokus på høj dyrevelfærd. Finansieringen var ikke mulig uden YJ- lån på i alt 4,9 mio. kr.

2. Svineproduktion

Overtagelse ejendommen 1.1.2010 på samlet 130 ha i familiehandel på en ejendom som hidtil var rent planteavl og generelt nedslidt. Ung landmandsfamilie på ca. 30 år. Efterfølgende nybyggeri til 1200 søer med salg af 7 kg grise. Har i dag 4 ansatte og effektivitet er efter indkøring nu på 34 grise pr årssø. Beregnet afkastningsgrad af den

samlede investering 10,5 %. Finansieringen af ejerskifte og udvidelsesprojekt var vanskelig og efter drøftelser med i alt 3 banker lykkes finansieringen ved hjælp af max. YJ- lån på 4,9 mio. kr. Med projektet er der skabt produktion på en tidligere nedslidt ejendom og derved beskæftigelse dels i selve landbrugsproduktionen og i byggeperioden for det nye staldanlæg.

3. Kvægproduktion

Overtagelse i familiehandel pr 1.1.2010. Kvægbedrift med 120 køer og 120 ha. Konkrete planer om udvidelse til 200 køer når miljøtilladelse er godkendt. Handlen kunne kun gennemføres ved at der var YJ - lån på 3,9 mio. kr. som herved medvirkede til at faderens pengeinstitut fik mindre risiko i ejendommen. Ejendommen blev handlet til en fornuftig pris og afkastningsgraden kan beregnes til 8,5 %. Med generationsskiftet er der på ejendommen skabt mulighed for udvikling og vækst i produktionsomfanget.

4. Kvægproduktion

Overtagelse i familiehandel pr 1.10.2010. kvægbedrift med 130 køer og 90 ha. Generationsskiftet var kun muligt grundet YJ- lånet på i alt 3,8 mio. kr. Kreditforening/pengeinstituttet herved kunne tilbyde en samlet fornuftig finansiering for ejendommen hvilket har billiggjort ejendommens finansieringsomkostninger mærkbart. I projektet ligger en modernisering og en udvidelse af produktionen til 180 køer. Afkastningsgraden er beregnet til 8,75 % før en udvidelse af produktionen.

Afslutningsvis er det mit håb at ovennævnte redegørelse kan medvirke til opretholdelse af YJ- låneordningen. Så frem der er behov for yderlige oplysninger står jeg gerne til rådighed.

Vojens 28 / 12 -2010

Med venlig hilsen

Morten Dahl Thomsen

Chefkonsulent HD(O)/MBA

Udvikling og Drift

Sønderjysk Landboforening

Bente Grønholt Jacobsen (DEP)

Fra: Postkasse, 2AFD_3KT (DEP)
Emne: VS: YJ Låneordningen

Fra: Jeppe Bomann [mailto:formand@landbounqdom.dk]
Sendt: 20. december 2010 13:14
Til: 1 - DEP Ledssekr
Emne: YJ Låneordningen

Til Brian Mikkelsen.

Fødevarer erhverv har sendt en pressemeddelelse ud omkring nedlæggelse af YJ-låneordningen, samt at hæve præmiesatsen.

Det er meget problematisk for landbrugssektoren. Det forholder sig sådan, at ingen unge landmænd kan etablere sig idag uden YJ-låneordningen, bankerne vil simpelthen ikke tage den risiko, der hidtil har været dækket af YJ. Derved vil der ikke kunne generationsskiftes landbrug. Det vil sætte udviklingen i stå, samtidig med, at det vil betyde at mange landbrug, herunder de økonomisk nødlidende landbrug, vil lukke. Det vil betyde at mange arbejdspladser vil blive lukket og eksportindtægter vil falde.

Ordnningen har hidtil været selvfinansierende. Det er klart, at der er kommet nogle tab for staten ifm finanskrisen, og derfor er det forståeligt, at præmiesatsen er blevet hævet fra 0,7 til 3,55. Men derfor må ordningen ikke nedlægges. Den øgede præmiesats vil kunne dække nogen af de tab, jeg har fået oplyst, at det drejer sig om 30.000.000kr. Hvis den lukkes, vil det tab ikke blive dækket.

Det lovforslag vil simpelthen bremse hele landbrugssektoren, hele fødevarerklyngen.

Jeg er klar over, at julen står for døren, og du er på rejser, men jeg håber du har mulighed for at kontakte mig inden den 10 januar, hvor der er høringsfrist.

MVH
Jeppe Bomann
Agrarøkonom
Landsformand LandboUngdom
Alslev Møllevvej 15
6800 Varde
20644503
Landbounqdom.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K

10. januar 2010
S443 - D20752

pr. e-mail

Høringssvar til lovforslag om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v. (nedlæggelse af yngre jordbruger-ordningen)

Realkreditrådet og Realkreditforeningen har modtaget høring til lovforslaget om nedlæggelsen af yngre jordbruger-ordningen med frist for bemærkninger den 10. januar 2010.

Realkreditrådet og Realkreditforeningen mener generelt, at ordningen med de statsgaranterede YJ-lån fortsat er relevant og tjener et vigtigt formål i forhold til yngre landmænds etablering i erhvervet. Vi kan derfor ikke støtte, at ordningen afskaffes.

Det fremgår af de foreslåede lovbemærkninger, at "Yngre jordbruger-ordningens nedlæggelse vedrører således et aftagende og begrænset antal jordbrugere".

Efter vores opfattelse er forudsætningerne for ordningens videreførelse mere nuancerede end som så. Det er korrekt, at ordningen i de senere år ikke har været anvendt så meget som tidligere, men vi mener, at dette har sine helt naturlige årsager. Der har været en række år, hvor det har været relativt nemt at opnå anden finansiering på fordelagtige vilkår, og det er derfor naturligt at antallet af ansøgninger i denne periode har været nedadgående.

For så vidt angår perioden 2009 og 2010, er der generelt set ikke gennemført nogen / ret mange egentlige nyetableringer indenfor landbruget, og dermed er det helt naturligt at der i denne periode heller ikke har været et stort antal YJ-ansøgninger.

De seneste tal for 2010 er således ikke nødvendigvis retningsgivende for ordningens videre udvikling og potentiale.

Det meget lave antal nyetableringer hænger efter vores opfattelse sammen med erhvervets økonomiske situation, og en generel usikkerhed om prisudviklingen på jord og landbrugs-ejendomme. Når markedet, som vi ser de første tegn på nu, finder et mere stabilt leje, er det vores forventning at der igen vil skulle gennemføres et større antal nyetableringer og generationsskifter indenfor landbruget. Det er således vores indtryk, at der både er unge og dygtige landmænd der ønsker at etablere sig som selvstændige, og at der efter de seneste års økonomiske udfordringer på nogle bedrifter, er et antal bedrifter, hvor der vil være behov for at nye kræfter tager over.

Behovet for ordningen, som en hjælp til at fremskaffe den fornødne finansiering i forbindelse med disse ønskede og i visse situationer nødvendige ejerskifter, er således netop nu måske større end nogensinde. Det vil derfor politisk være et helt forkert signal at sende, hvis man under de nuværende vanskelige vilkår for landbruget blot afskaffer en ordning, der positivt bidrager til at sikre, at yngre landmænd kan etablere sig.

Vi mener, at man i stedet med fordel kan se på muligheder for fremadrettede forbedringer og ændringer, der kan bidrage til at gøre ordningen mere afbalanceret over tid og fremtidssikre den inden for rammerne af EU's statsstøttere regler. Vi finder det således positivt, at ministeriet er opmærksomt på, at den nuværende ordning for YJ-lånene har brug for et serviceeftersyn. Vi er således enige i, at det er u hensigtsmæssigt, at byrderne for ordningens funktion i økonomisk dårlige tider ikke er bedre fordelt og derfor uforholdsmæssigt hårdt vil ramme nye låntagere i form af en markant forhøjet præmie.

Vi skal derfor opfordre ministeriet til at undersøge sådanne muligheder nærmere, og i givet fald deltager vi naturligvis gerne i arbejdsgrupper eller lignende om emnet.

Med venlig hilsen

Jeppe Torp Vestentoft
Direkte: 33730155
jtv@rkr.dk

Trineke Borch Jacobsen

Direkte: 33701115
tbj@realkreditforeningen.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Slotholmsgade 12
1216 København K

Finansrådets høringssvar på udkast til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v. (Nedlæggelse af Yngre jordbruger-ordningen)

Hermed fremsendes Finansrådets høringssvar vedrørende nedlæggelse af YJ-ordningen. Finansrådet takker for muligheden for at afgive høringssvar. Nedenfor følger Finansrådets kommentarer til lovudkastet.

Finansrådet er enig i det faktum, at antallet af ansøgninger til YJ-ordningen har været faldende de seneste år. Finansrådet er imidlertid ikke enig i den begrundelse, som fremsættes i lovforslaget, nemlig at det skyldes en manglende interesse for YJ-ordningen blandt yngre jordbrugere. Det er Finansrådets opfattelse, at der stadig er en stor interesse og et stort behov for ordningen blandt de yngre jordbrugere.

En vigtig årsag til den faldende brug af ordningen, skal blandt andet findes i de markant stigende ejendomspriser i perioden ultimo 2003 til medio 2008, der skabte en prisboble på landbrugsejendomme. Den situation gjorde det vanskeligt at etablere sig som ung landmand - både med og uden YJ-lån. Endvidere skete flertallet af handler som led i strukturudviklingen, dvs. med henblik på udbygning af bestående bedrifter, hvor YJ-ordningen typisk ikke kan bruges. Set i det lys, er den relativt begrænsede brug af ordningen ganske naturlig.

Siden ejendomsprisernes dyk medio 2008 har der været en periode med lav omsættelighed af landbrugsejendomme. Priserne har imidlertid nået et leje, hvor førstegangsetablerende landmænd igen har mulighed for at gå ud og købe landbrugsejendomme i fri handel og etablere en rentabel drift. I den forbindelse har YJ-låneordningen en helt afgørende betydning. Ordningen kan være med til at løse nogle af de fremtidige generationsskifter, som der er stærkt behov for i erhvervet og hermed afhjælpe nuværende og kommende generationsskiftepakler. Ordningen kan være med til at løfte yngre landmænd ind i erhvervet og sikre, at den unge landmands endelige finansiering kommer på plads. Nedlægges ordningen, er det Finansrådets vurdering, at det bliver vanskeligt for unge landmænd at etablere sig som selvstændige i erhvervet. Det vil reducere antallet af potentielle købere, og dermed lægge et yderligere pres på et for nærværende meget svagt ejendomsmarked. Samtidig vil det skabe risiko for, at der kommer til at "mangle" en eller flere generationer af unge landmænd til at føre dansk landbrug videre.

10. januar 2011

Finanssektorens Hus
Amaliegade 7
1256 København K

Telefon 3370 1000
Fax 3393 0260

mail@finansraadet.dk
www.finansraadet.dk

Journalnr. 262/09
Dok. nr. 274218-v2

Det er således Finansrådets opfattelse, at YJ-ordningen bør bevares, eventuelt med justeringer. Sådanne justeringer kan blandt andet være, at der indtænkes andre ejerformer ind i ordningen, fx selskabseje, samt at der ses kritisk på princippet om, at nye ansøgere betaler tidligere tab på ordningen. Justeringer kan eventuelt afventes, indtil virkningerne af den nye landbrugslov kendes bedre, og den aktuelle krise er overstået.

Side 2

Journalnr. 262/09
Dok. nr. 274218-v2

Viser det sig umuligt at opretholde YJ-låneordningen i en eller anden form uden at kolliderer med EU's statsstøtteregler, mener Finansrådet, at der bør ses på et alternativ - et alternativ, der kan fungere i en periode, indtil der er sket en strukturtilpasning i landbruget med nye ejerformer til følge. Indtil da, er der behov for, at der stadig eksisterer en YJ-lignende finansieringsordning, så effektive og dygtige unge landmand har en mulighed for at komme ind i erhvervet som selvstændige. Finansrådet indgår gerne i yderligere dialog herom.

Med venlig hilsen

Vibe Balthazar-Christensen

Direkte 3370 1086
vbc@finansraadet.dk

**Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K**

Att. Kontorchef Søren Sørensen

Sendt pr. e-mail til 2afd3kt@fvm.dk

Vedr.: Høring udkast til forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v. (nedlæggelse af yngre jordbruger-ordningen)

Dansk Ejendomsmæglerforening har modtaget ovenstående høring, og skal hermed fremkomme med foreningens bemærkninger:

Under bemærkninger til lovforslaget er det anført, at interessen for YJ lån og brug af ordningen har været faldende hvorfor ordningen ønskes afskaffet.

Den naturlige strukturudvikling fra 1980 til år 2000, har medført et faldende antal landbrug generelt, og deraf selvfølgelig et faldende antal nyetableringer, både i fri handel og som familiehandel. Fra år 2000 og frem til og med år 2010 har der været stærkt stigende jordpriser, hvilket medførte at det stort set var umuligt for unge, at fremkomme med et budget med en sund driftsøkonomi, hvilket er betingelse for at opnå YJ-lån. Det har derfor primært været i familiehandler, hvor der har været mulighed for at aftale pris og vilkår, så der stadig var en sund driftsøkonomi i bedriften, at YJ-lån ordningen har været anvendt i forbindelse med ejerskifte.

Det faldende antal ansøgere til brug af YJ-lån ordningen, er således ikke grundet mindre interesser blandt yngre landmænd, jf. ovenstående

P.t. oplever vi prisfald på produktionsejendomme, så det igen er driftsøkonomi og rentabilitet der danner grundlaget for etablering også i fri handel.

For at sikre et fortsat generationsskifte i dansk landbrug vil det absolut være en nødvendighed, at opretholde muligheden for ansøgning om YJ-lån på det nugældende lovgrundlag, idet landbruget er et meget kapitaltungt erhverv. Betingelsen for at få et YJ-lån, har samtidig været, at man har gennemført landbrugsuddannelsen og incitamentet hertil, har bl.a. været at der var mulighed for at få et YJ-lån i forbindelse med etablering. Så det er ikke nok, kun at sikre dem der har etableret sig adgang til YJ-lån. Også de som har gennemført uddannelsen i tillid hertil bør sikres muligheden fremover.

På baggrund af ovenstående er det foreningens opfattelse, at ordningen bør opretholdes uanset præmiens størrelse.

Med venlig hilsen

Lise Ørum
Mæglerfaglig konsulent
Dir.tlf. 3264 4593
e-mail: loe@de.dk

Hørings svar

Hørings svar om udkast til forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v. (Nedlæggelse af yngre jordbruger-ordningen)

Jeg er en ung landmand på 27 år og har som sådan en interesse i forslaget om at nedlægge YJ-ordningen.

Jeg er studerende på Dalum Landbrugsskole (Virksomhedsleder) og vi har i det sidste halve år arbejdet meget med finansiering af landbrug. YJ-ordningen er meget vigtig for at sikre mulighederne for at unge landmænd kan etablere sig som selvstændige.

Selvom prisen på landbrug i dag er lavere end i mange år, er muligheden for at unge landmænd kan blive selvstændige ringere end nogensinde. Den finansielle sektors, især bankernes, begrænsede lån til landbrug er problemet. De fleste banker vil have en egenkapital på 20-30% af ejendomsværdien. Det ved jeg fordi vi på Dalum Landbrugsskole onsdag d. 5. januar havde ejendomsovertagelsesdag, hvor de fleste større banker i DK (Nordea, Danske Bank, Jyske Bank, Sydbank, Nykredit, m.fl.) var til stede og kommenterede vores finansieringsforslag.

For et mellemstort landbrug er prisen ofte over 20 mio. for et rentabelt landbrug. Vi skal som unge landmænd rejse ca. 4-5 mio. for at komme i betragtning i banken! Det er ofte en umulighed.

Med YJ-ordningen kunne man låne i omegnen af 4 – 4,5 mio. på en bedrift på omkr. 20 mio. En egenkapital på 500.000 ville slå til og det ville være en mulighed at komme i gang. Der er mange unge landmænd der sparer op igennem 10-15 år og har 400-600.000 kr. på en såkaldt etableringskonto. De sparer op fordi de virkelig ønsker at blive selvstændige.

Ved at fjerne YJ-ordningen fjerner man endegyldigt muligheden for at landmænd uden mulighed for at overtage landbrug efter forældre kan etablere sig. Dette vil være et tab for erhvervet, da dem der bliver selvstændige uden familiestøtte ofte er dygtigere og mere innovative end dem med forældre i ryggen. Fjernes YJ-ordningen vil konkurrencen om jorden blive mindre til skade for hele samfundet.

Ordningen kritiseres for at være for lidt brugt i 2010. Det er rigtigt, men markedet for landbrug har været nedsmeltet. Priserne er så lave, at mange er teknisk insolvente og derfor ikke kan sælge. Dem der må sælge, sælger særdeles billigt og det er svært at forestille sig et bedre etableringstidspunkt end nu. Jeg forventer, at der vil være en fornyet interesse i 2011 af to grunde.

- 1) Dem der skal ud af markedet løber stille og roligt tør for likviditet og tvinges til afvikling. Flere handler!
- 2) De unge, der har ventet på at drømmeejendommene kommer til salg køber! Hvis flere udnytter ordningen falder risikopræmien.

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Departementet

Frederik Tolstrup
Landbrugsvej 65
5260 Odense S

Vi er mange i Virksomhedslederklasserne på landbrugsskolerne, der drømmer om at blive selvstændige. I øjeblikket står og falder drømmen med YJ-ordningerne, da bankerne ikke ønsker at påtage sig den fulde risiko for lån til landbrug. Derfor håber jeg YJ-ordningen bliver bevaret i en eller anden form.

Frederik Tolstrup

Bente Grønholt Jacobsen (DEP)

Fra: Flemming Haagen Madsen [fhm@vfl.dk]
Sendt: 7. januar 2011 11:59
Til: Postkasse, 2AFD_3KT (DEP)
Emne: Høringsvar om forslag til lov om nedlæggelse af yngre jordbruger ordningen.

Til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Århus, den 7. januar 2011

e-mail: 2afd3kt@fvm.dk

Høring om forslag til lov om nedlæggelse af yngre jordbruger ordningen.

Danske Landbrugsskoler har modtaget forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere mv. i høring.

Danske Landbrugsskoler har ingen bemærkninger til den tekniske fremstilling af lovforslaget i det omfang lovforslaget måtte blive vedtaget som fremlagt.

Der imod finder Danske Landbrugsskoler anledning til at påpege, at en nedlæggelse af YJ-låneordningen vil medføre ganske uheldige konsekvenser for nye landmænds fremtidige muligheder for at etablere selvstændig virksomhed og at der er fortsat basis for landbrugsproduktion i Danmark og for erhvervets muligheder for at afhænde landbrugsvirksomheder til nye generationer.

Danske Landbrugsskoler mener ikke, at de senere års nedgang i ansøgninger til ordningen til færre end 50 ansøgninger i 2010, er et udtryk for manglende behov for opretholdelse af ordningen. Det relativt lille antal ansøgninger de seneste år, er der i mod et udtryk for den generelle vanskelige situation for erhvervet og det faktum, at der som følge heraf i lang tid har været meget få handler med landbrug overhovedet.

Ejendoms- og jordpriserne er faldet ganske dramatisk og netop derfor er der ved at være en enestående chance for at unge landmænd har reelle muligheder for at kunne etablere sig hvis YJ-låneordningen får lov at fortsætte. Intentionerne og formålet med ordningen oprindeligt har ikke mistet aktualitet.

Danske Landbrugsskoler skal på denne baggrund anbefale, at lovforslaget ikke fremsættes til vedtagelse i Folketinget.

Med venlig hilsen

Flemming Haagen Madsen

Agro Food Park 15
8200 Århus N

tlf. 8740 5550
fax. 8740 5096

Bente Grønholt Jacobsen (DEP)

Fra: nini.jeppesen@3f.dk på vegne af hoering@3f.dk
Sendt: 7. januar 2011 09:40
Til: Postkasse, 2AFD_3KT (DEP)
Emne: Høringsvar: Forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v.

3F har modtaget ovennævnte høring og har ingen bemærkninger.

Venlig hilsen

Jesper Lund-Larsen
Miljø- og arbejdsmiljøkonsulent

Kampmannsgade 4
DK 1790 København V

Tlf: +45 88 92 10 12
Fax: +45 88 92 03 69
Mobil: +45 21 45 74 32

e-mail: jll@3f.dk
Web: www.grønnejob.dk
Web: www.3f.dk

 Tænk på miljøet før du printer

Fra: Postkasse, 2AFD_3KT (DEP) [mailto:2afd3kt@fvm.dk]

Sendt: 17. december 2010 11:22

Til: 'ae@aeraadet.dk'; 'seedcouncil@seedcouncil.dk'; 'dansk@biavl.dk'; 'post@jaegerne.dk'; DK Naturfredningsforening 2; 'de@de.dk'; Dansk Erhverv (info); 'danskgartneri@danskgartneri.dk'; 'di@di.dk'; DI Fødevarer; Dansk Kvæg; 'dof@dof.dk'; 'mail@kopenhagenfur.com'; 'p.s@planteskole.dk'; 'info@skovforeningen.dk'; 'arne.sejersten@dlgtele.dk'; 'info@d-g-h.dk'; Danske Regioner; 'dh@handicap.dk'; 'ddl@ddl.org'; koordination (KTP,DFFE); 'dlr@dlr.dk'; 'db@dyrenesbeskyttelse.dk'; 3F DK; 'mail@finansraadet.dk'; 'chj@aahl.dk'; 'fsr@fsr.dk'; Foreningen for Biodynamisk Jordbrug (biodynamisk-forening); 'post@danske-landbrugsskoler.dk'; 'frr@frr.dk'; 'fr@friluftstraadet.dk'; 'webmaster@hededanmark.dk'; 'post@ja.dk'; Komunernes Landsforening; 'kfst@kfst.dk'; Kødbranchens Fællesråd (kf); 'info@landboudom.dk'; Landbrug og Fødevarer; 'mail@landdistrikterne.dk'; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter; 'infl@danskesvineproducenter.dk'; 'ole@davidsen.mail.dk'; 'info@okologi.dk'; 'lo@lo.dk'; 'info@4H.dk'; Mejeriforeningen (ddb); 'nordeakredit@nordea.dk'; 'kundeservice@nykredit.dk'; 'nnf@nnf.dk'; 'anders.klinkby@danskebank.dk'; 'rkr@rkr.dk'; 'Ditlev@Blume.nu'; 'sekretariatet@danske-smaaer.dk'; 'info@sala.dk'; 'info@skovdyrkerne.dk'; 'dmri@teknologisk.dk'; 'vfl@vfl.dk'; 'info@okologi.dk'; Statsministeriet; Finansministeriet; Økonomi- og Erhvervsministeriet; Erhvervs- og Selskabsstyrelsen CKR; Justitsministeriet; Skatteministeriet; 'oes@oes.dk'; 'dt@datatilsynet.dk'; FERV (FødevarerErhverv)

Emne: Høring vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v.

Vedlagt findes link til høringsportal, hvor I finder høring vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v.

<https://www.borger.dk/Lovgivning/Hoeringsportalen/Sider/Fakta.aspx?hpid=2146002250>

Høringssvar bedes sendt til
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K
e-mail: 2afd3kt@fv.m.dk

Høringsfristen er 10. januar 2011.

Til orientering er der derudover nedenfor et link til Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v., der træder i kraft den 18. december 2010.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=134787>

Med venlig hilsen
Kontorchef Søren Sørensen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer

Kronprinsessegade 8, 1306 København K. Telefon 33 93 91 91
Telefax nr. 33 11 09 13 e-mail: fsr@fsr.dk Internet: www.fsr.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Att.: Kontorchef Søren Sørensen

Slotsholmsgade 12

1216 København K

E-mail: 2afd3kt@fvn.dk

21. december 2010

Høring om udkast til forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere mv. (Nedlæggelse af yngre jordbruger-ordningen). FSR H204-10.

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer har med Ministeriets e-mail af 17. december 2010 modtaget ovennævnte med anmodning om foreningens bemærkninger.

FSR's sekretariat har gennemgået høringsmateriellet med henblik på kommentering af revisions- og regnskabsmæssige samt øvrige relevante problemstillinger.

FSR har for nærværende ingen bemærkninger til det fremsendte høringsmateriale.

---oo0oo---

Vi står meget gerne til rådighed, såfremt I har spørgsmål til ovenstående.

Med venlig hilsen

Sara Sayk

Fagkonsulent

Faglig Interessevaretagelse, FSR

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Att.: Kontorchef Søren Sørensen

Pr. e-mail: 2afd3kt@fvm.dk

5. januar 2011

Høring om udkast til forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v. (Nedlæggelse af yngre jordbruger-ordningen)

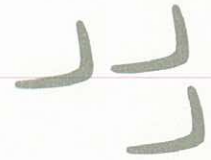
Tak for muligheden for at kommentere lovforslaget.

Vi har ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Michael Rugaard
foreningsdirektør

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Sendt til: 2afd3kt@fvm.dk
med kopi til: jm@jm.dk

6. januar 2011

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v.

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-post
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2010-112-0380
Sagsbehandler
Anna Alexandra
Pontoppidan
Direkte 3319 3227

Ved e-post af 17. december 2010 har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri sendt ovenstående høring til udtalelse hos Datatilsynet.

Datatilsynet har ingen bemærkninger til det fremsendte forslag.

Kopi af dette brev er sendt til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Anna Alexandra Pontoppidan